

Referat fra oppsummeringsmøte om åkerrikse etter sesongen 2012

Fylkesmannen i Rogaland arrangerte møte om åkerrikse på Statens hus 20.11.2012. Bakgrunnen for møtet er Fylkesmannens ansvar som koordinerende fylkesmann for den nasjonale handlingsplanen for åkerrikse. Handlingsplanen går inn i sitt siste år i 2013. Formålet med møtet er å gå gjennom viktige erfaringer fra hekkesesongen 2012 og å gi innspill til satsinger i 2013.

Agenda for møtet er vedlagt.

Disse møtte: Peter Sjolte Ranke fra Norsk Ornitologisk Forening, Peder Christiansen fra Karmøy kommune, Irene Holta Tjøstheim og Magne Jørgensen fra Rennesøy kommune, Hilde Kristin Honnemyr og Elisabeth Vårlid fra Klepp kommune, Thorstein Holtskog fra Sandnes kommune, Marianne Osmundsen fra Rogaland bondelag, Jo Anders Auran fra Direktoratet for naturforvaltning, Tore Bjørkøyli fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Nono Dimby (landbruksavdelinga), Torborg Berge og Anders Braa (miljøvern avdelinga) fra Fylkesmannen i Rogaland.

Peter Sjolte Ranke oppsummerte status for registreringene av åkerrikse i år som ansvarlig for årlige registreringer og analyse av data i landet. Ferdig rapport vil bli utarbeidet og sendt ut innen 15.03.2013.

Torborg Berge gikk tilsvarende gjennom iverksatte tiltak, utbetalinger av kompensasjonsmidler for utsatt slått og andre forvaltningstiltak i regi av koordinerende Fylkesmann. Rapport om årets sesong blir ferdigstilt fortrinnsvis før jul.

Peder Christiansen fra Karmøy kommune fortalte historien om Crex Karma – åkerriksekyllingen som ble tatt vare på og sluppet fri i oktober. Kyllingen representerte 1 av 2 sikre kull som ble klekket på Karmøy i år. Ingen andre kull ble registrert i landet. Peder Christiansen la også fram erfaringer fra arbeidet med åkerrikse på Karmøy, og analyserte hvorfor det går bra for åkerriksa der.

Thorstein Holtskog presenterte viktig kunnskap om den norske åkerriksa som er avdekket de seinere åra, og ikke minst forslag til nye prosjekt for å tette viktige kunnskapshull.

Jo Anders Auran fortalte om DN sin strategi i forhold til naturmangfoldloven og prioritering av arter. Det er grunn til å forvente en nedprioritering av arbeid med nye handlingsplaner for arter som ikke skal prioriteres. Han var likevel positiv til å arbeide for en videreføring/revidering av handlingsplanen for åkerrikse etter 2013. Han gikk videre gjennom mulige finansieringskilder fra statsbudsjettet.

Oppfølgingspunkter:

Karmøy kommune sine erfaringer er viktige å ta ad notam:

- Sørge for å ha klart et opplegg for å kunne ta vare på egg og kyllinger
- Ta tidlig blodprøve for bl.a. å kunne avklare kjønn

- DN må sikre at vevsprøver blir ivaretatt når det gis tillatelse til utstopping av åkerrikse. Det må også sikres vevsprøver/blodprøver av døde individer som ikke skal stoppes ut. Ved funn av egg/eggeskall, må disse skrapes for DNA.
- Avklare tidlig om individet skal GPS-merkes
- Forslag om finnerlønn for åkerriksekull for å stimulere til leting og rapportering av hekkinger
- Områder som er avsatt til åkerrikse bør følges opp med krav om rapportering av funn innenfor området.
- Mer informasjon ut til bøndene i forkant av sesongen. Fokus på at tiltak er frivillig og for ett år om gangen. Det fører ikke til vern.

Den mest prekære kunnskapsmangelen er koplet til bevegelsesmønster/trekkruiter og kjønnsfordeling i populasjonen. Møtet diskuterte muligheten for å etablere et prosjekt med GPS-merking. De fleste fangster vil være på hannfugler, men hunnfugler kan også gå i nett ved hekkeplassene. Trolig vil det være behov for å merke minst 10 fugler, og hvert merke koster omtrent kr 25 000,-. NOF tar initiativ til et slikt prosjekt til neste år, etter utprøving av metode og teknologi våren 2013. Karmøy kan være et egnet utgangspunkt for et slikt prosjekt.

Videre er det et behov for å ringmerke åkerrikser fra hele landet for å bl.a. få sikrere belegg for interne forflytninger i landet. Det forutsetter at en fortsetter fangsten på Sørvestlandet, samt initierer fangst i første rekke på Østlandet. Aktuelle fylkesmenn må også vurdere initiativ til dette.

Kjønnsbestemming av åkerrikse på basis av vev/blodprøve er vanskelig. Det er ønskelig å utvikle sikre prosedyrer for dette.

Møtet fokuserte mye på informasjon og kommunikasjon primært mot landbruket. Viktig å formidle at virkemiddelapparatet baseres på frivillighet, og at det gode samarbeidet om bruk av tilskuddsmidler mellom landbruks- og miljøsektorene ivaretas. Bondelaget har en viktig rolle for å selge inn prosjektet blant sine medlemmer, likeledes kommunal landbruks- og miljøforvaltning på lokalt nivå.

Fylkesmannen i Rogaland utarbeider forslag til "mal" for informasjon om åkerrikse tilrettelagt for lokal bruk i samarbeid med Rogaland bondelag. Fylkesmannen stiller seg ellers til disposisjon for å delta på lokale møter.

Fylkesmannen i Rogaland kan også påta seg koordinering av revisjon av handlingsplanen til neste år, forutsatt at DN tildeler økonomiske midler til dette. Fortrinnsvis bør det nedsettes en arbeidsgruppe som skal jobbe med revideringen.

Statens hus, 21.11.2012,
Anders Braa, referent

Vedlegg: Innkalling med agenda for møtet